

Amit, ó ifjúság, ma téled visszaperlek,
 Nem elhagyott nyomok
 Kószán, mindig veled, — maradjanak
 a leplek :
 Játék, séták, homok.

Ezek a keservesen egymás mellé bárdolt szavak egyáltalán nem fedik Régnier könnyedségét és nem is egészen érthetők.

Önálló verseiben sok a keresettség, az erőszakoltság. Érzései kétségtelesen finomak és mélyek (Misztikus egyesülés, de küszködve, keresve, a spontaneitás teljes hiányával nyilvánulnak meg. Ez különösen szabad formájú verseinél érződik. Semmi se, legkevésbé a mondanivalójuk, indokolja a formák szétbontását. Épp olyan verejtékes munka eredményei, mint kötött formákba tört versei.

Erőszakoltságát pontosan jellemzi a következő kép :

«s reggel a nap fáklóját nem látja
hamvába holt szemünk» (!)

Ugyanebben a versében (Paraszt-szobákban, a második strófában, összevéri a *padmaly* szót a *mennyezettel*.
 m—i.

Új német regények. Talán nem pusztá véletlen, hogy az a néhány újabban megjelent regény, mely a zenekifejezés problémájával foglalkozik, éppen osztrák íróktól származik. Hisz a művészet és speciálisan a zene szeretete, az egyén benső összetartozása a hangok és érzések harmóniájával talán a németiség egy törzsénél sem olyan erősen fejlett, mint éppen az osztráknál. A zene e nép számára élet-szükséglet, legfőbb élvezet, mélyen bensőséges élmények tárgya. Ez a nép melódiában él és alkot s a zenétől, ennek különösen könnyebb, röpkébb tempójú válfajától el nem választható. Robert Hohlbaum-ot néhány finom érzésű munkája már az osztrák zene költőjévé avatta, mintahogy Karl Kobald az osztrák muzsika kritikus

és történetírója lett. Most Hohlbaum legutóbbi művével (Das klingende Gift, Staackmann-Verlag, Lipcse 1930) a bécsi zenének, e zene legsajátosabb lényegének regényét kísérelte megírni. Jól sikerült munkájában a tiltakozással teljes művészi odaadás és valódi művészi élményért való keserű aggodás pompás ábrázolását adja. Meséje, a kor ellentéteit jelképezve, a szenvedély forrongása s a szemlélődés alázata, a külszines mecénásság s a csendes műélvezet közt mozog. Így a regény korrajzi érdekűvé válik, megjelenítve a kort, melyben a Tegnap és Ma nagy ellentétei, becsületos osztrák művészi lelkiismeret és amerikai szerencsevadászat antitézisei csapnak össze. De minden nagyhangúságon és brutális tusakodáson, melyet a bécsi zenei élet modern és konzervatív képviselői — az opera vendégszereplői és sztárjai — fejtenek ki, végül mégis csak a régi iskolának a Wessely tanácsos képviselte művészete győz, az a művészet, mely olyan, amilyennek lennie kell : mélyen hívő lelkének nagy misztériuma, megtisztult vágyak kifejezése és imádsága. Ezzel a jobbára általánosságokban mozgó regénnyel szemben Josef Marschal «Der Dämon» c. művében (L. Staackmann, 1930) az egyes ember pszichéjét boncolja s egy nagyszabású egyéniségnek a zene hirtikáért, a beteljesülés győzelméért vitt harcát rajzolja meg. A regény hőse Hugo Wolf, muzsikus és dalkomponista, aki a művészi alkotás deledőjén elkeseredetten küzd megsemmisítő végzete, az örület ellen s végül is elbukik. Ennek az elháríthatatlan sors elleni tudatos lázadásnak utolsó fázisát éljük át, miközben a szellemi feloszlás minden szimptomájának retentő skáláján vezet végig bennünket a szerző. Mesteri tökéletességű képet kapunk ebben a regényben, melyet kétszeresen érdekessé tesz hősének egyénisége és a történet milieu-je : a mult század osztrák fővárosa és ennek

szép környéke. Marschall fiatal s ma még kevéssé ismert író, ezen első sikeres művével azonban máris az egyéni ábrázolás mesterének, eredeti pszichológusnak, a táji és népi részletekben pedig az osztrák népiség kiváló ismerőjének bizonyult.

Dr. Häckel Ernő.

A Pannonia Könyvtár. Újabban a vidék falat állít Budapest központosító törekvései ellen, külön erdélyi, bácskai, felvidéki, vasi irodalom keletkezett, a legfrissebb törekvés pedig Fejér megyéé, ahol a székesfehérvári Pannonia Nyomdavállalat könyvkiadói vállalkozásba fogott, azzal a céllal — mint egy hírlapi cikkben bejelenti — hogy segítségére legyen a magyar kultúrának, a vidéki magyar íróknak, aki kiadó nélkül, gyakran kedvetlenül teszi le a tollát, hogy soha többet kezébe ne vegye. «Ezrével felkésznek a könyvpiacra az olyan könyvek, amelyekben csak a szavak magyarok, a lélek azonban nem...» — mondja a cikk — «... a garmada-számra ömlő magyar regényekből hiányzik egy kálváriátjáró népmisszió-érzete.» Ezen változtatni kell! — érezte a nemes törekvésű kiadó, aki tudatában van annak, hogy sok a megbecsülendő magyar érték a vidéken is s ezért jelölte meg céljául a magyar regényírók, költők, művészek, szakírók írásainak terjesztését.

A sorozatban eddig három szám, két regény jelent meg. Az első *Vidovich Ernő*: Aranyderű c. eléggé könnyű, talán kissé túlkönnyű írása. Vidovich, ha nem is közismert nevű, de nem is kezdőember — ezt a reklám is ígérőn jelenti be — az írás azonban, amelynek «a pénz beszél, a kutya ugat» elvénél fogva beszélnie kellene, nem sokat mond, magnélküli olvasmány, már eleve tiltakozásul annak, hogy regénynek címezzék. Az egész történet egy «úri muri» és egy bál vázlata, erőszakosan beállított bonyodalom-

mal, amely mégcsak nem is bonyodalom, természetesen így könnyű az írás végén a szereplő fiatalokra az áldást ráadni. Bizonyos, hogy az íróknak van némi egészséges érzeke a humor iránt, végzetesen megkomolyítja azonban mosolyra készülődő szájunkat az írásmód, amely nehézkes, dadogó s nagyon gyakran németességgel teletűzdelt. Az író felszínesen jellemzi az alakokat, jóformán ideje sincs arra, hogy egyetlenegy alakja jellemrajzába bele-mélyedjen, figuráik egysíkúak, nem a szobrász minden oldalról kidolgozott jellemzésével megformáltak. Hiba az is, hogy a jól folyó elbeszélés menétét néha olyan párbeszéd tarkítja, amelyet önképzőkori dolgozatokban is kárhozatni kellene már.

A másik regény — Péter megtérése — sokkal rokonszenvesebb munka. Írója, Kováts Jenő még egészen fiatalember, akinek ez az első tágasabb írása tanúságot tesz alkotója jó szeméről, amely meglátja az elmúlt évek egyik jelentős problémáját: a világháborúból hazatért, az otthoni viszonyokból kinőtt, városba belekóstolt, tehát városba vágyakozó parasztleány lelkiharcát. A regény hőse, Péter, a falusi szolgálégény, beleszeret tehetsős és gögös gazdája leányába, aki viszonozza is a legény érzelmeit. Egy — a gazdával történt — összezördülés után elereszti markából az ekeszarvát, elbúcsúzik a földtől s városra megy, azzal a reménnyel, hogy ott olyan ember lesz belőle, akit szívesen fogad majd vejének a «bűdös paraszt». Rendőrnek jelentkezik; nem sikerül bejutnia, verejtékezik, munka nélkül teng, gyárba kerül, belesik a fellobbant kisasszonyos iparoslánya hálójába, italozik, halad lefelé a lejtőn, végre maga-maga is megundorodik elesettségétől s elindul vissza, haza, boldogan és telve hittel s ott újra «vágta, vágta a rendet és amint a büszkefejű kalászszálak csendes megadással dőltek a lába elé, a felszabadulás, a meg-